

545171570

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

Mag. 09.6889 To

John L. Doye

RHB

EX LIBRIS

KØBENHAVNS
RAADHUS-
BIBLIOTEK

EH

Mag.
09. 6889

10

[Kopier, Joh. d.]

25

DER RUNDES

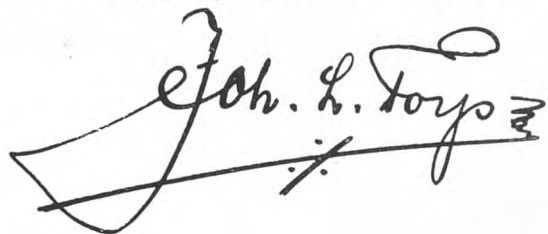
ET HJØRNE

7 Anledning af, at det den 11 November
d. A. er 25 Aar siden, jeg startede mit Firma
under de mest beskedne Former, har jeg uddarbejdet
dette Jubilæums skrift, indeholdende en kort
Oversigt over de svundne Aar og visende i
Billedmateriale Virksomhedens Udvikling.

Det er mit Haab at det vil interessere
Dem at følge mig paa min Vandring.

7 det jeg samtidig takker for behagelig
Foretningsforbindelse, godt Venuskab og den
Tillid, der er vist mig gennem de mange
Aar, haaber jeg paa, at denne yderligere maa
udvikles og styrkes i de Aar, der kommer.

Joh. L. Toyp

I U N G D O M M E N S V A A R

DEN 11. NOVEMBER 1936 har Firmaet *Joh. L. Torp* bestaaet i 25 Aar. Selve Navnet er vel bedst kendt i Fagfællernes Kreds, men naar jeg fortæller, at Navnet *Joh. L. Torp* repræsenterer den store Virksomhed, der fremstiller „*Danbrit*“ Manchetskjorter og „*Ilto*“ Slips, saa vil ihvertfald det danske Herre-Publikum vide, at det er en af de førende Virksomheder indenfor dansk Beklædnings-Industri, der er Tale om.

For at markere Firmaets 25aarige Bestaaen, sender jeg dette Jubilæums-Skrift ud til alle mine Venner og Medarbejdere som et Minde om min Virksomhed, som den har udviklet sig gennem de 25 Aar, der er gaaet. Det har været indholdsrige Aar, fyldte med Glæder og Sorger, men Aar, som jeg ser tilbage paa med en vis Stolthed og dyb Taknemlighed.

Mine Forældre

Naar jeg standser ved denne Mærkepæl i Firmaets Historie, er det naturligt og menneskeligt, at jeg lader Tanken gaa tilbage til de første Barndomsaar, hvor selve Grundlaget for min fremtidige Virksomhed blev lagt.

Jeg blev født i Svendborg den 27. Juli 1884 som Søn af Skibsfører *Arcadius Torp* og *Johanne Torp*, født *Bøtcher*.

Hvad der staar tydeligst for mig blandt mine Barndomserindringer

ger er mine Forældres Interesse for at give os syv Søskende den bedste Uddannelse, dette kræver af et Par Forældre megen Resignation, naar der er syv Børn. Jeg for mit Vedkommende fik i Svendborg Realskole en god Skoleuddannelse, som jeg trygt har bygget videre paa.

Dette lille Afsnit om min Barndom kan synes overflødig i et Festskrift for mit Firmas 25 Aars Jubilæum, men jeg former det som en Hyldest og Tak til mine kære Forældre for den Livs-Ballast, de har givet mig og som i højeste Grad har været medvirkende til, at jeg er naaet til denne Mærkedag.

De første Skridt

Et Par Aar før jeg blev konfirmeret i 1898, fik min Fader en Sø-Ekviperingsforretning i Svendborg, og herfra stammer min første Interesse for Herreekviperung.

I en Alder af 12 Aar var jeg en højt skattet Vinduespynter hos min Fader og blev savnet stærkt, da jeg den 15. Oktober 1898 med en grønmalet Skibskiste og en Vadsæk blev sendt i Lære hos *Jens Nielsen* i Odense.

Læretiden var fire Aar, og i disse Aar var Lønnen henholdsvis 25, 30, 35 og 40 Kr. pr. Maaned, lige akkurat nok til at skaffe mig Kost og Logis for paa Odense Højskolehjem.

Jens Nielsens Forretning, der omfattede baade Skrædderi og Herreekviperung, var den største og fineste i Branchen i Odense dengang; desuden var *Jens Nielsen* Stifteren af og Direktør for „Skandinavisk Gummi Kompagni“. Hos ham fik jeg en meget indgaaende og omhyggelig Uddannelse i Faget. Ikke alene lærte han mig Bogholderi, Kalkulation og pinlig Orden, men han sørgede for, at jeg gennem fire Aar paa Odense Handelsskole fik et nøje Kendskab til Tysk og Engelsk og Handelslivets mange Finesser, noget, der har været mig til uvurderlig Gavn senere hen, især da Tiderne formede sig saaledes, at jeg ikke fik et længe næret Ønske om at komme til Udlandet opfyldt.

Jeg fandt det maaske nok dengang en Smule haardt at skulle sidde paa Skolebænk fra 8-10 Aften fire Gange om Ugen med paafølgende

Lektuelæsning til den næste Aften efter en lang, slidsom Dag, men nu takker jeg gamle *Jens Nielsen* for hans faderlige Omsorg for min alsidige Uddannelse.

Af den knapt tilmaalte Løn blev der naturligvis intet tilovers til Lommepenge, men ved flittige Besøg om Søndagen hos en velhavende Onkel, der var Købmand i Odense, reddede jeg mig gerne en 5 Kr. Seddel; det rettede jo lidt paa Tilværelsen.

I Julegave fik jeg som Regel et Sæt Tøj af min Principal, men min Ungdoms største Øjeblik var dog den Dag, da jeg fik en af min Onkels aflagte Frakker med Silkefoer forærende samt ti Kroner til Omsyning. Den Dag var jeg ikke billig.

Min største Drøm var at faa en Cykle, saa jeg kunde komme hjem til Svendborg om Søndagen; den gik i Opfyldelse paa følgende fornøjelige Maade:

Snebolden ruller

Ved et Tilfælde fik jeg sendt en Tryksag fra en af de dengang lige opdukkede Snebold-System-Forretninger i København, og Forretningen gik ud paa, at enhver, der fik tilsendt ti Postanvisninger, skulde sælge dem for en Krone. Naar Modtageren saa indsendte 1 Krone til mig, fik han tilsendt 10 Anvisninger til Videre salg. Saasnt alle ti nummererede Postanvisninger var indgaaet, fik Vedkommende *gratis* et „elegant Sølv Herre-Lommeur“, som jeg i Parantes bemærket importerede fra „*Julius Busse* i Berlin“ a 2,50 Mk. pr. Stk. Jeg aftog 6 Stk. ad Gangen.

Forretningen var altsaa god nok, og den gik strygende. Det væltede hver Dag ind med Postanvisninger, særlig Herningegnen var en fin Kunde. I Løbet af 14 Dage fik jeg ca. 400 Kr. ind, men saa kom der en Mand med en Slæde i Vejen. Manden var den Odense Postmester.

Da jeg en Dag som sædvanlig mødte paa Posthuset medbringende „Uhrdepotet Activs“ fornemste Aktiv, et Stempel til Brug ved Kvitte ring for Postanvisningerne, fik jeg den Besked, at Postmesteren ønskede at tale med mig. Der var Dagen i Forvejen indkommet ca. 70 Kr., saa jeg følte mig allerede paa Vej opad Millionærernes Rangstige.

Men Postmesteren fik mig hurtig pillet ned igen. „Uhrdepotet Ac-

tiv“ var ikke anmeldt som Firma, og jeg var ikke gammel nok til at optræde som Grosserer. Nu vilde han imidlertid tænke over Sagen, sagde han, men jeg skal sent glemme den Eftermiddag, da Politibetjent *Rump* traadte ind i min Principals Forretning og bad om at faa Chefen i Tale.

Kort efter blev jeg kaldt ind paa Kontoret, og det triste Resultat af Konferencen var, at jeg straks maatte indstille min Import-Virksomhed. Det allerværste var dog, at de 160 Kr., der den Dag laa og ventede paa mig paa Posthuset, blev sendt retur og flere senere.

Men jeg havde tjent 400 Kr. og for dem fik jeg min store Drøm opfyldt - jeg købte mig blandt andet en fin, ny Cykle.

Jeg bliver Kommis

Den 1. September 1902 solgte *Jens Nielsen* sin Forretning til *A. Chr. Ulsted* og flyttede sin en gros Forretning i Herreklæder til København. Jeg fulgte med og blev der, til jeg var udlært den 1. November 1902.

Min første Plads som Kommis var i Herreekviperingsforretningen „Monopol“ i Aarhus.

Her fik jeg en Dag Besøg af vor tidligere Forretningsfører i Odense, *Johannes Jørgensen*, der nu rejste med engelske Klædevarer; han lovede at kikke efter en god Plads til mig, da jeg ikke følte mig rigtigt hjemme i Aarhus, og kort efter fik jeg hosstaaende Brevkort fra ham.

Kære Tarp
"Jeg Dem i forbindelse
skriftlig" med Filiius
"Behovende Nykjøbing
Falster - der er Plads
ledig - og jeg har anbefalet
Dem paa det kraftigste
for Dem et her aldrig
det er en 1ste Commis
Plads - og skal besattes
straks
Venlig Hilsen
Johannes Jørgensen
Brev til Berntsen
13/2 03
p t Nilsved
Brev til Jørgensen
14/2 03

Jeg søgte Pladsen og fik den ogsaa, men jeg fulgte ikke *Jørgensens* Opfordring til at gøre mig et Aar ældre, end jeg var, nej, jeg opgav min Alder til 21 i Stedet for 18^{1/2}, en Usandhed, der senere fik ubehagelige Følger for mig, idet min Fader, kort før sit Sølvbryllup, gjorde min Chef opmærksom paa Fejltagelsen, da han ikke ønskede, at *Berntsen* skulde tro, mine Forældre havde faaet mig et Par Aar før Brylluppet!

Men jeg tiltraadte altsaa Pladsen som

Kommis hos *Julius Bernth* i Nykøbing F. og var der i fem Aar, til den 4. Januar 1907, kun afbrudt af fem Maaneders Værnepligt i Marinen.

Efter vel overstaaet Militærtjeneste var mit inderligste Ønske at komme en Tur til Udlandet, men da jeg ikke kunde skaffe den fornødne Driftskapital hertil maatte jeg lade disse Tanker fare, og jeg arbejdede nu energisk paa at faa en Rejseplads, selv om mine fem Aar i Nykøbing F. hører til min Ungdoms smukkeste Minder.

Jeg var klar over, at skønt jeg havde en efter Datidens Forhold meget høj Løn, kunde jeg ikke lægge noget op, hvorimod jeg ved en Rejseplads kunde opspare alle de Maaneders Løn, hvor jeg var paa Rejse.

Paa Farten

Lykken stod mig bi. Grosserer *Albrecht Mindermann*, der var Medindehaver af Firmaet *I. Levy & Co.* lovede at hjælpe mig, og i Efteraaret 1906 blev jeg en Søndag kaldt til København og fik Pladsen som Rejsende for *I. Levy & Co.* for Jylland og Bornholm. Jeg var ikke saa lidt vigtig den Dag, for det var et fint og anset gammelt Firma, jeg kom til at repræsentere, og det var en af Datidens bedste Rejsepladser, jeg der havde faaet.

Den 4. Januar 1907 tiltraadte jeg Pladsen efter først at have været med til at gøre Status, føre Bøger a jour og udskrive Regninger pr. 1. Januar i min gamle Plads hos *Julius Bernth*. Jeg nævner med Vilje dette, fordi det paa den Tid hørte med til en Kommis Arbejde og var noget, der lærte mig mangt og meget, som siden hen har været mig til stor Nytte.

Nu begynder den egentlige Lære i en gros Faget.

Paa otte Dage fik jeg Prøverne udleveret, mærket og pakket, og en Fredag Aften i Januar 1907 sejlede jeg til Aalborg, idet jeg havde fundet ud af, at Buntmagerne i Aalborg helst vilde ekspederes om Søndagen. Jeg kunde saa anvende Lørdagen til at hilse paa Kunderne og til Udpakning af de tre store Kufferter med Huer og Hatte i Hotel Phønix's Udstillingslokale.

Hvem husker ikke sin første Rejse og sin første Ekspedition?

Jeg erindrer ihvertfald ganske tydeligt, at min første Kunde var Aalborgs største Hatte- og Buntmager, og jeg skal ærligt indrømme, at han hin Søndag Formiddag gav mig mange værdifulde Vink og

Oplysninger, thi han kendte gennem Aarene Kollektionen meget bedre end jeg.

Blandt andet husker jeg, at der den Søndag var samlet ca. 80 Handelsrejsende paa Hotel Phønix, og at den daværende Overkelner, nu Direktør *Peter Sørensen*, Bellevue Strandhotel, fik mig overtalt til at deltage i de Rejsendes Table d'hote Kl. 6. Den gjorde et stærkt Indtryk paa mig. Spisesalen var meget dekorativ, Middagen bestod af seks Retter, Aalborg Regimentsmusik spillede til Middagen og de mange Champagneproppers Knald leverede en festlig Ouverture til en 23aarig ung Rejsendes Debut.

Efter Aalborg, som jeg klarede saa nogenlunde, gik Turen til Nibe, Fjerritslev, Thisted, Holstebro, Skive, Viborg osv. og jeg kan saa tydeligt huske, at Salget efter min Mening var mere end sløjt, saa mit Humør dalede for hver Dag, der gik, samtidig med at Længslen efter de glade Dage i Nykøbing F. steg. Jeg vidste, at der var jeg altid velkommen, saa i min Fortvivlelse satte jeg mig til at skrive til *Albrecht Mindermann*, at jeg mente at have konstateret, jeg ikke egnede mig som Rejsende, og at det bedste nok vilde være, om jeg holdt op snarest mulig.

Herpaa modtog jeg følgende Svar:

TELEFON 2317	MEDDELELSE
Firma	<i>Albrecht Mindermann</i> CRAVATFABRIK · HERRELINNE EN GROS GIL. TORV No. 24 København, den 29/11 1907
<i>Hørv Tork</i>	
<i>Privat skriver jeg Dem til, at det er skæligt habe skrevet, vi skal gæst og at de arbejder, at vi ved at opstille et misforhold, vi er tilfreds med dem. Hvis de blot i dem blyndt, det kommer nok Albrecht nærlig kilden Deres <i>Albrecht Mindermann</i></i>	

Dette Brev har jeg gemt, thi senere hen, hvor jeg selv fik Rejsende, har det belært mig om, hvor vigtigt det er at opflamme de Rejsendes Humør under deres daglige

Slid. Fra det Øjeblik, jeg modtog dette kloge Brev, var det, som om jeg lagde en Alen til min Vækst. Jeg fik mit Mod og mit gode Humør tilbage og min Arbejdsglæde voksede. Desværre afgik min gamle Velynder, *Albrecht Mindermann*, ved Døden fem Maaneder efter, saa han naaede ikke at se, at hans venlige Opmuntring bar Frugt.

Men det gjorde den. Det første Aars Resultat blev trods min Skepsis 20 pCt. bedre end det foregaaende Aars, og i 1910 var Omsætningen fordoblet. I 1913 kom den op paa det tredobbelte, og nu kom de store Omsætninger under Verdenskrigen.

Jeg tjente akkurat de mange gode Penge, jeg havde regnet med, men i 1918 blev jeg tvunget til at opgive min Stilling hos *I. Levy & Co.*, da min Virksomhed lagde fuldt og helt Beslag paa al min Arbejdskraft.

Som Punktum for Rejselivet vil jeg fortælle en lille morsom Oplevelse fra min første Rejse:

Efter endt Jyllandstur skulde jeg i Slutningen af Februar 1907 for første Gang til Bornholm. Det var haardt Vejr, saa jeg var gaaet til Køjs en Time før Afgang. Lidt senere kom min Medrejsende, og idet jeg vaagner, ser han forbavset paa mig og siger: „Hvor skal du hen, min lille Ven?“ - Jeg svarede omgaaende: „Til Bornholm som Rejsende for *I. Levy & Co.*!“ - - - Tableau!

Herren undskyldte mange Gange og præsenterede sig som *Robert Reinholdt*, Rejsende for Firma *Brødrene Andersen*, nu Repræsentant for Firmaet *Julius Tafdrup*. Han kendte mig altid de følgende Aar, naar vi traf hinanden paa Rejse, og denne lille Oplevelse glemmer han aldrig, jeg heller ikke. Den er et Bevis paa, hvor ungdommelig jeg var, da jeg debuterede som Rejsende. Men Ungdom og Slankhed er som bekendt noget, der retter sig med Aarene.

Iøvrigt blev Bornholm et godt Arbejdsfelt for mig; med de mange Kunder og Kolleger, jeg mødte derovre, blev der gennem Aarene skabt Venskaber, som Gudskelov eksisterer den Dag idag.

F I R M A E T J O H . L . T O R P

Det var Begyndelsen. Den Udvikling, mit Firma har gennemgaaet i de svundne 25 Aar, kan bedst karakteriseres gennem tre Afsnit:

10 raske Aar 1911-1920
10 svære Aar 1921-1930
5 lyse Aar 1931-1936

Jeg skal, saa kortfattet som det er muligt, ridse Firmaets Historie op i Billeder og Tekst, idet jeg gaar ud fra, at alle mine Venner har Interesse i at høre lidt om Firmaet *Joh. L. Torps* Trivsel og Vækst.

10 raske Aar 1911-1920

Ved Siden af min forannævnte Rejseplads for *I. Levy & Co.* havde jeg i Aarene 1909 og 1910 haft en god Ekstra-Indtægt, idet min Kollega i Firmaet *I. Levy & Co., P. N. Westergaard*, paa den Tid under smaa, men hurtigt voksende Forhold begyndte en en-gros Forretning med Lommetørklæder, Sokker, etc., Varer, som jeg paa Provisionsbasis fik med paa min Rute i Jylland.

Men efter at jeg i 1910 var bleven gift, modnedes den Tanke hos mig at begynde selv for egen Regning med andre Artikler, som egnede sig for Ekspedition fra min Privat-Lejlighed, og det blev Seler og Sportsbælter. Af disse fik jeg hurtig en flot Kollektion, dels fra Elberfeldt, dels fra danske Fabrikker, og efter at have faaet min Chef, *Julius Levys* Tilladelse begyndte jeg for egen Regning i November Maaned 1911. Da den 11. November 1911 staar som den første Dato

i Forretningens Kassebog, regner jeg Starten fra denne Dato, forøvrigt en meget fin Dato, da det kun er een Gang hvert Hundrede Aar, at der er seks Et-Taller i en Dato: *II-II-II*.

Ydermere er det Mortensdag, og senere blev det en verdenshistorisk Dato, idet Vaabenstilstanden fandt Sted den 11. November 1918, en Dato, hvor store Dele af Verden blotter Hovedet i to Minutter og i Stilhed fordyber sig i Minderne. - Saaledes vil jeg nu ogsaa et Øjeblik fordybe mig i mine Minder fra en Tid, der svandt.

Forretningens første Kunde blev *S. P. Petersen* i Randers, til hvem den første Pakke blev afsendt den 11. November 1911 fra Thorvaldsensvej Nr. 10. Et Blik paa den, her i Faksimile gengivne, første Side af Kassebogen viser den ringe Begyndelse.

Fra Starten og til 1913 foregik Ekspeditionen fra min Spisestue og var som Regel kun aaben om Søndagen. Paa de travle Søndage havde jeg foruden min Hustru ogsaa min Broder *Rasmus Torp* til Assistance, og om Mandagen besørgede min Hustru

November 1911		November 1911			
370	11 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	11 1/2 Kasse 258758	1 40
1912			370	12 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	13 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	14 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	15 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	16 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	17 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	18 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	19 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	20 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	21 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	22 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	23 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	24 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	25 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	26 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	27 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	28 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	29 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	30 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	31 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	32 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	33 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	34 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	35 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	36 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	37 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	38 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	39 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	40 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	41 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	42 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	43 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	44 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	45 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	46 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	47 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	48 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	49 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	50 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	51 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	52 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	53 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	54 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	55 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	56 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	57 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	58 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	59 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	60 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	61 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	62 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	63 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	64 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	65 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	66 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	67 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	68 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	69 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	70 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	71 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	72 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	73 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	74 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	75 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	76 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	77 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	78 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	79 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	80 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	81 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	82 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	83 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	84 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	85 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	86 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	87 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	88 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	89 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	90 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	91 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	92 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	93 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	94 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	95 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	96 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	97 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	98 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	99 1/2 Kasse 258758	1 40
370	1 Pak. & Torp Indskud	10 00	370	100 1/2 Kasse 258758	1 40

saa Pakkerne paa Banen og paa Posthuset i Firmaets første Køretøj: en Barnevogn!

I 1913 udvidede jeg Forretningslokalerne med et Loftsværelse i Ejendommen, da Varelageret ikke mere kunde rummes i Spisestuen. Jeg var, foruden Seler, begyndt en Import af østrigske Manchetskjorter med Silkebryst, en meget stor Artikel dengang, saa en Udvidelse af Lokalerne var nødvendig.

Af Billedet (Side 14) vil man se, at Reolerne blev fremstillet af de hjemkomne Varekasser.

I disse første Aar var Driftsudgifterne næsten intet, saa Overskudet kunde stadig bruges til Udvidelser.

Omsætningens hurtige Stigning bevirkede, at der var konstant Pladsmangel. Jeg erindrer saaledes, at jeg havde placeret en Ordre paa 300 Dusin Skjorter hos et tysk Firma, hvis Agent

kom ud og viste mig et Brev fra Firmaet, hvori de fortalte, at ifølge indhentede Oplysninger om mig, havde de erfaret, at jeg havde min Forretning i et lille Loftsværelse, og om jeg var klar over, hvor meget 300 Dusin Skjorter fyldte? Jeg kunde dog berolige ham med, at vi kort Tid efter, i Foraaret 1914, flyttede Forretningen over i et stort Lokale, Thorvaldsensvej Nr. 5. - Her var til at begynde med straks god Plads, men Salget steg med rivende Fart, thi foruden mig selv havde jeg som min Rejsende den gamle populære *Chr. F. Andersen* („Admiralen“), der indførte mit Firma, hvor jeg ikke selv kom paa mine Rejser.

Det var glade og lykkelige Aar, hvori vi med Glæde brugte al vor Fritid til det stadigt stigende Arbejde. Arbejdstiden var som Regel Lørdag til Kl. 12 Aften, og hele Søndagen til jeg om Aftenen skulde paa Rejse igen med Jyllandstoget.

For disse glade Dage bringer jeg her en Tak til baade „Soldaten“ *Harry Torp* og min Kollega i Firmaet *I. Levy & Co., V. Scharff Olsen* for deres Assistance. Deres ærlige Slid var meget værdifuldt for mig, hvad der tydeligt

---

Lageret i Spisestuen Thorvaldsensvej 10.

Fra Lageret, Thorvaldsensvej Nr. 5.
Midt i Billedet Firmaets første Lagerchef
Fru Nico Torp.

fremgik af den stadigt stigende Omsætning. Med Krigen kom ogsaa Vare-manglen; det var lige-frem et Kunststykke at skaffe Varerne frem, men vi-løste Opgaven heldigt, og mange af mine kære Kunder vil nikke gen-

kendende til Billedet her fra Thorvaldsensvej Nr. 5, thi nu kom den Tid, hvor Kunderne selv opsøgte Lagrene for at finde Varer frem.

Det store Eventyr

I Foraaret 1916 havde Forretningen antaget saa store Dimensioner, at vi ikke mere kunde klare os med Lokalerne paa Thorvaldsensvej Nr. 5, hvorfor jeg flyttede ind til Forretningens Centrum, Købmagergade Nr. 47, og her oplevede jeg det store Eventyr. Det Købmandsborgerskab, som jeg hidtil havde klaret mig med paa Frederiksberg, blev nu erstattet med et rigtigt Grosserer-Borgerskab.

Omsætningen steg og steg; jeg skal blot nævne, at i 1918 var den 1¼ Million, i 1919 over 5 Millioner og i 1920 godt 6 Millioner, en unormal Stigning, frembragt af de unormale Tider efter Verdenskrigen.

Med Flytningen til Købmagergade 47 begyndte et nyt Afsnit i Firmaets Historie. Krigens Virkninger kunde nu mærkes paa Varemarkedet. Saalænge Kejserriget var leveringsdygtigt, blev der gjort gode Forretninger i Tyskland med den faldende Markkurs, men senere maatte vi gaa over til England, Spanien og Amerika som Vareleverandører. Overgangen til disse helt nye Forretningsforbindelser var forbundet med store Vanskeligheder. Dertil kom kort efter Besværet med at opnaa Afskibningstilladelse i England, hvorfra Leverancerne i 1918 næsten udeblev. Under den verdensomfattende Varemangel kostede

det i den Periode megen Møje at faa de engelske Fabrikanter til - trods manglende Eksporttilladelse - at gøre bestilte Varepartier færdige, saa de laa klar til den Dag, Udførselsforbudet blev hævet. Manglen paa Varer var her i Landet meget stor, og Varerne steg, medens de var i Nota, med over 100 pCt. Hertil kom, at de engelske og amerikanske Firmaer forlangte Forudbetaling for at opfylde Kontrakterne, naar Ordrene ikke kunde afskibes. Ved en kraftig Støtte fra Firmaets Bankforbindelse og Kunderne lykkedes det dog at komme ud over disse Vanskeligheder.

Risikoen ved fortsat at forudbetale for ikke afskibede Varer var meget betydelig. Den 1. Juli 1918 havde Firmaet alene i England oplagret for ca. 900,000 Kr. betalte Varer, nemlig ca. 11,000 Dusin hvide og kulørte Manchetskjorter, ca. 100,000 Dusin Flipper og meget store Kvanta Serviteurs Lommetørklæder etc.

Men dette Vovemod fik sin Løn, da Varepartierne i 1919 blev givet fri. Da opnaede jeg ikke alene en rimelig Fortjeneste paa min dristige Indsats, men jeg var i Stand til at tilfredsstille mine Kunders enorme Efterspørgsel.

En Rekord

I Dagene 17.-19. December 1918 satte vi Rekord med Hensyn til Vare-Forsendelser. Vi fik i de Dage et stort Parti Skjorter og Flipper hjem fra Spanien, og det skulde helst ekspederes ud til Kunderne inden Jul.

Vi arbejdede uafbrudt i 54 Timer, og der afsendtes i disse Timer for $\frac{1}{4}$ Million Kr. Varer, men de naede rettidigt ud til Julehandelen.

Denne Import var dengang saa bemærkelsesværdig, at Pressen omtalte, at der nu endelig var kommet Flipper til Landet.

Som et lille Bevis paa de abnorme Tider skal jeg anføre, at jeg i 1920 havde tre enkelte Dage, hvor Vareafsendelserne oversteg 100,000 Kr. pr. Dag. Enhver Vare kunde sælges, blot man kunde skaffe den hjem.

At denne Import ikke var uden Risiko, fik vi Bevis for ved at modtage nogle Kasser Skjorter, som Granaterne fra et Luftbombardement paa Hulls Kaj-Pakhuse var gaaet lige igennem. Træsplinterne sad endnu i Granathullerne.

Disse ødelagte Skjorter afstedkom en hidsig Kamp mellem mine Kunder, der brugte dem til Vindues-Udstilling for at vise *deres* Kunder, hvor vanskeligt det var at skaffe Varer hjem.

Danske Skjorter

Alle disse Besværligheder modnede naturligtvis Tanken hos mig om selv at fremstille *danske* Skjorter, og den 19. Januar 1918 oprettedes Interessentskabet „*Københavns Skjortefabrik*“ med *Otto H. Wegener* og *Joh. L. Torp* som ansvarlige Indehavere.

Interessentskabet overtog den af *Otto H. Wegener* i 1911 oprettede Skjortefabrik, der er Danmarks ældste Manchetskjortefabrik. Tidligere blev alle Manchetskjorter importeret Syd fra.

Om Starten af Danmarks første Manchet-Skjortefabrik fortæller *Wegner* blandt andet:

Vi startede i Willemoesgade 18, 2. Sal over Gaarden, med to Symaskiner, et gammelt Spisebord og en stor Saks. Jeg var selv ansat paa „Magasin du Nord“s Fabrikker i Landskronagade, saa jeg maatte skære Skjorterne om Aftenen, og i min Fritid var jeg saa ude at sælge „Krammet“. Min første Kunde var *Julius Manley*, der dengang havde Forretning paa Kultorvet. Han blev senere min dygtige Medarbejder, idet han overtog Salget. Størstedelen af Produktionen overtog til en Begyndelse *V. Wegener* i Vejle.

De første Aar var meget svære. Ingen Syersker kendte noget til Syning af Skjorter, alle maatte først oplæres, Raamaterialerne kendte vi eller de udenlandske Firmaers Agenter ikke, det varede længe at finde ud af, hvad der kunde bruges til Indlæg i stive Manchetter, Halslinninger og stivet Bryst, og „Vasken“ var en saadan, at vi hovedsagelig var nødt til at fremstille „bløde“ Skjorter med kulørt „Silke“-Bryst og de saakaldte Sportsskjorter, som næsten ingen Vask fordrede. Ethvert Forsøg paa at fremstille en stiv, kulørt Skjorte eller en hvid Skjorte strandede paa, at der ikke fandtes et Vaskeri, der kunde „lægge en Skjorte op“, saaledes at den ikke kom til at ligne et Stykke „mislykket Husflid“. Vi prøvede selv paa at stryge, men da vi kun havde ganske almindelige Strygejern, og vi heller ikke kendte til Stivelsens Sammensætning, blev Resultatet kun sørgeligt.

Men det gik dog fremad saaledes, at vi sluttede i Willemoesgade med 24 Maskiner.

Den 1. Februar 1916 flyttede vi til Meinungsgade 8, 2. Sal, hvor Maskinantallet blev forhøjet til 36 Maskiner og 2 Knaphulsmaskiner.

I Sommeren 1916 lykkedes det mig gennem *Georg E. Mathiesen* at fremskaffe et Sæt Strygepressere, som jeg maatte købe ubeset, og uden nogensomhelst Garanti for, at de kunde bruges, for ca. 1400 Kr. Jeg vovede Forsøget og fik, som den første i Danmark, indført Skjorte-presserne, som nu bruges af omtrent ethvert Vaskeri.

Krigen gav os Vind i Sejlene. Tyskland, som hidtil havde været Eneleverandør, kunde intet levere. Lokalerne i Meinungsgade blev hurtigt for smaa, og i November 1917 flyttede vi til Vesterbrogade 29, 4. Sal, hvor vi atter forøgede vort Maskinantal.

I 1918 oprettedes saa vort Interessentskab „*Københavns Skjortefabrik*“ og jeg mindes med Glæde, at vi, indtil min Udtræden i 1921, hvor De alene overtog Skjortefabrikken, aldrig har vekslet et uvenligt Ord, men skiltes med et Smil og et venligt Haandtryk og oprigtige Ønsker for Fremtiden.“ - -

Jeg slutter her „de ti raske Aar“ med en Tak til alle mine mange flittige Medarbejdere i disse Aar, hvor Slid og Overarbejde hørte til Dagens Orden, og jeg mindes med Glæde den glade Skovtur, vi hvert Aar foretog sammen for i Fællesskab at feste for de opnaaede gode Resultater. Vi kunde alle med Ære den Dag hvile paa vore Laurbær.

10 svære Aar 1921-1930

Med Aaret 1921 skiftede pludselig Billedet. Ligesom alle de mange Varer, der henlaa oplagret, bragte stor Gevinst i 1919-20, bragte de følgende Aar endnu større Tab, og Gevinsten fandtes kun paa Papiret, thi som saa mange andre, begik jeg den store Fejl at følge med i Prisstigningen.

Havde vi solgt et stort Parti med god Fortjeneste, købte jeg straks efter samme Kvantum til ca. samme Pris, som det andet var solgt til. Jeg blev simpelthen heppet op af Kundernes Komplimenter for, at jeg kunde skaffe de Varer frem, der stadig manglede. Omsætningen i 1920 var en halv Million om Maaneden, ca. 6 Millioner Kr. det Aar.

Men med Udgangen af 1920 begyndte det store Prisfald, og hvad dette betød, vil enhver Købmand forstaa, naar han hører, at Omsætningen i Aaret 1921 kun blev en Trediedel af det foregaaende Aars Omsætning.

Pludselig og aldeles uventet var Efterspørgslen efter Varer forbi, og de Varer, der laa tilbage eller var i Arbejde, var i Modsætning til de store Lagre i England i 1918 købt til omtrent den tredobbelte Pris. Flipper, der i 1918 kostede 4 sh. var steget til 8 sh. 6 d., Skjorter fra ca. 36 sh. til 90 sh. og saa fremdeles.

Alt, hvad der var i Arbejde i England, maatte aftages, thi enhver kan forstaa, at en Omsætning paa 6 Millioner nødvendiggjorde tilsvarende Indkøb. Normalt kunde man ikke faa Varer hjem fra England paa mindre end et halvt Aar, og jeg saa det som min vigtigste Opgave stadig at holde min blomstrende Forretning velforsynet med Varer.

Hertil kom saa, at alle mine Kunder tog Afstand fra de engelske Varer, da der pludselig kunde faas bedre, billigere og langt smukkere Varer fra Tyskland og Østrig.

Ved Udgangen af 1922 kunde jeg derfor til min store Sorg konstatere, at alle disse engelske Varer havde givet mig et Tab paa ca. 1 Million Kroner. Yderligere blev jeg paaført et Valuta-Tab paa ca. $\frac{1}{4}$ Million Kroner, idet Sterling ved Kronens Nedgang steg fra ca. 18 Kr. til 25 Kr.

Da een Ulykke sjældent kommer alene, faldt den tyske Mark i disse Aar, saa man kunde købe Varer til Priser, som ingen dansk Virksomhed kunde konkurrere med. Mange nyopdukkede Firmaer tjente store Penge paa Varekøb i Mark til ubodelig Skade for dansk Industri, og yderligere bragte den stærkt forhøjede Disconto, ca. 9 pCt., Omkostningerne saa stærkt i Vejret, at Fortjenstmulighederne svandt ind til saa godt som Intet.

Vanskelighederne taarnede sig op fra Dag til Dag, og jeg, der fra en ringe Begyndelse forsigtigt havde arbejdet mig frem Skridt for Skridt, saa nu til min Sorg det Hele true med at falde sammen.

Naar jeg yderligere anfører, at der for Aarene 1919 og 1920 hvert Aar efter blev betalt ca. 200,000 Kr. aarlig i Skat og Mer-Indkomst-

skat, ja, saa vil alle forstaa, hvor det bar hen. Personlig kunde jeg ofte slet ikke forstaa alt det, jeg pludselig var kommen ind i. Jeg maatte tit spørge mig selv, om det var Drøm eller Virkelighed?

Desværre var det den nøgne Virkelighed, og de følgende Aar bragte saa megen Uro og saa mange Bekymringer, at det næsten var mere end et normalt Menneske kunde bære. Disse Aars skiftende Inflations- og Deflationskriser skabte haarde Tider for mangen dansk Industri. Der væltede en sand Syndflod af Dumping-Varer, ogsaa Skjorter, til fantastiske Priser ind i Landet, og nogen Støtte i Kampen for Livet og for at skaffe Beskæftigelse fik som bekendt dengang ingen dansk Industri-Virksomhed.

Mine Bekymringer for Aarene, der kom, var derfor stadig stigende. Vilde det lykkes mig at faa min Virksomhed rettet op igen? Skulde virkelig alt, hvad jeg havde slidt og stridt for gennem en lang Aarrække nu lægges øde? Mit Humør var paa Nulpunktet!

Men midt i alle Kvalerne var min eneste Trøst den, at mit solideste Aktiv var en lang Række trofaste Kunder, som jeg trygt kunde bygge videre paa.

Katastrofen

Den 17. Juli 1924 kulminerede mine Vanskeligheder. Det, jeg aldrig havde drømt om, skete.

Om Morgenen læste jeg i min Avis: „*Disconto- og Revisionsbanken har idag standset sine Betalinger!*“

Det var et Slag, der virkede saa bedøvende paa mig, at jeg endnu ikke helt forstaar, at jeg kom helskindet over det.

Der fulgte nu Opgørelser, vanskelige Forhandlinger, oprivende Møder, hver Dag svingede mellem Haab og Frygt. Det var svære Dage, men den strengeste af dem alle var vel nok den Dag, da de Mennesker, der skulde ordne mine Affærer, pludselig solgte „Københavns Skjortefabrik“ til en Konkurrent; thi i Skjortefabrikken saa jeg Frelsen for min fremtidige Eksistens.

Skjortefabrikkens Direktrice gennem 23 Aar, Frk. *Flora Corlin*, har fortalt mig, at den Dag var der mange vaade Øjne blandt Fabrikkens Funktionærer og Arbejdere. Resultatet blev da ogsaa, at samtlige paa

Fabrikken ansatte Funktionærer og Arbejdere næste Dag forlod Virksomheden som Protest. Det havde ellers været min Mening, at min daværende Bestyrer, Hr. *F. C. Krüger*, skulde have købt Fabrikken og indgaa i et Samarbejde med mig. Men lige for Næsen af os begge to blev Fabrikken solgt til en konkurrerende Virksomhed.

Efter dette Slag forhandlede jeg med Banken om en endelig Ordning, og at denne kom i Stand skyldes først og fremmest alle de private Venner og Kunder, som viste mig saa megen Tillid, at jeg paa faa Dage kunde indbetale den forlangte Garantium paa 100,000 Kroner.

Takket være disse Venner reddede jeg min Virksomhed fra Undergang, og der skal derfor her lyde en inderlig Tak til dem alle for deres redebonne Vilje. Jeg vil aldrig glemme dette storslaaede Udslag af Vennesind.

Kort Tid efter, i November 1924, kunde jeg indgive mit Forslag, der blev endelig akcepteret i et Møde den 15. December 1924, hvor alt endte i den skønneste Julestemning.

Det var en svær Opgave, jeg havde sat mig. Ordningen gik ud paa, at jeg i Løbet af to Aar til fuld Afgørelse skulde betale 1 Million 343,000 Kroner, hvortil først medgik de 100,000 Kroner kontant, som mine Venner havde betroet mig. Tilbage var der saa 1 $\frac{1}{4}$ Mill. at udrede af Varelager og andre Aktiver, men nu var Vejen atter gjort farbar, og selvom Opgaven næsten syntes uløselig, tog jeg straks fat med fornyet Mod.

Et Lyspunkt

Jeg fik snart at mærke, at den første Mangel for fortsat Drift var Skjortefabriken, der aldrig burde være skilt ud fra den øvrige Virksomhed.

Men i Løbet af meget kort Tid lykkedes det Hr. *F. C. Krüger* at overtage Fabrikkens Lejemaal samt Maskiner og øvrige Anlæg, ganske som den var forladt, kun helt uden Varer. Den 1. Februar 1925 kom Fabrikken atter i Gang, og der indledtes nu det Samarbejde mellem Hr. *Krüger* som Fabrikant og mig som Grossist, som tidligere var planlagt.

Det var mig en meget stor Glæde, men den største Glæde den Dag

var dog at se, at Fabrikkens gamle Arbejder- og Funktionær-Stab fulltalligt mødte op og indtog deres sædvanlige Pladser paa Fabrikken ved Maskiner og Pulte. Det var et stort Øjeblik for mig.

I den mellemliggende Tid havde jeg klaret mig saa nogenlunde med Produktionen fra *A/s Chr. Sundstrøm & Søn* i Hillerød, en lille Fabrik, jeg i mange Aar har samarbejdet med og senere overtog.

Nye Vanskeligheder

De Aar, der fulgte efter, berettiger mig til at kalde dette Afsnit for „ti svære Aar“. Vi manglede den for en stor Virksomhed saa livsvigtige Faktor: en god Bankforbindelse. Vor tidligere Bank var og blev desværre lukket. Men som Prokurist i disse Aar havde jeg fhv. Bankdirektør *I. W. Franck*, og hans indgaaende Kendskab til Landets Penge-Institutter klarede Opgaven: Vekseldiskonteringen. Vi sendte daglig de indgaaede Veksler til de forskellige Banker i alle Landets Provinsbyer, hvor det - ofte med Held, ofte uden - lykkedes os at faa dem diskonteret. Resten brugte vi til Afdrag til „Disconto- og Revisionsbanken“, men dem fik vi jo ingen Penge for. Driftskapitalen var i Begyndelsen rigtig god, men den svandt hurtigt, eftersom Aftalerne med Banken *skulde* overholdes.

Desværre blev Opgaven langt sværere end beregnet. Meningen var jo, at jeg skulde betale $1\frac{1}{4}$ Million Kroner, hvis Guldværdi ved Ordningen den 15. December 1924 var ca. 65 pCt., men et halvt Aar efter, i Juli 1925, indtraf der den for mig store Ulykke, at Kronen pludselig gik i pari, og de Værdier, der skulde tjene mig til Fyldestgørelse af Bankens Krav, et stort Varelager, blev pludselig forringet med ca. 33 pCt. Jeg regner med, at dette Prisfald kostede mig i ny Regning et Tab paa over 150,000 Kroner, og jeg trængte ærligt talt paa daværende Tidspunkt mere til en Smule Gevinst end til Tab. Nogen Mulighed for at faa min Gæld til Banken reduceret paa Grund af denne uforudsete Begivenhed, fandtes ikke. Der manglede desværre i min Aftale med Banken en Klausul om Kronens Værdi; havde jeg haft en saadan, kunde dette svære Tab være undgaaet.

I 1926 flyttede *F. C. Krüger* og jeg begge vore Virksomheder til Blaagaardsgade Nr. 23, de nuværende Lokaler. Et længe næret Ønske

om at have Skjortefabrik og Kravattfabrik og en gros Lager samlet under samme Tag gik hermed i Opfyldelse.

Aarene 1925-1927 blev svære Kriseaar, og den Forringelse af Aktiverne, som Kronestigningen 1925 forvoldte, gjorde mig ofte mismodig, fordi det syntes mig en haabløs Opgave at frigøre mig for den likviderende Bank.

Men med et halvt Aars længere Frist lykkedes det mig endelig at indbetale hele det fastsatte Beløb, og jeg vil altid med Taknemlighed mindes de Mænd, der mødte mig med Forstaaelse, fordi de saa, hvor vanskelig min Stilling var. Jeg vil særlig fremhæve Formanden, afdøde Nationalbankdirektør *Green*, som - da jeg havde betalt de sidste 50,000 Kr. - var mig behjælpelig med - som Anerkendelse for min Præstation - at skaffe mig en betydelig Diskonterings-Kredit i Nationalbanken, saa jeg fik afhjulpet den største Besværlighed, jeg havde haft at kæmpe med i lang Tid.

Kort Tid efter lykkedes det mig yderligere at faa et større Statslaan, og med disse to Begunstigelser - i Forbindelse med en aldrig svigtende Tillid hos mine mange Vare-Leverandører - var Mulighederne for min Virksomheds fortsatte Trivsel atter tilstede.

I 1928 overtog jeg atter Skjortefabrikken for egen Regning og knyttede Hr. *C. F. Krüger* til mig, saaledes at han repræsenterer en speciel Afdeling under Navnet:

„De Danske Skjortefabriker“

Med denne Ordning var egentlig den ydre Ramme for Firmaets Drift bragt i god Orden, men de følgende og forudgaaende Aar var der fra forskellige Lande begyndt en mægtig Import af mine Fabrikations-Artikler. Med den Guldkrone, vi havde faaet, var disse Lande i Stand til at fabrikere de samme Varer til ca. den halve Arbejds løn, sammenlignet med den danske, og derfor maatte vi sælge til Priser, der - naar Aaret var gaaet - viste, at vi intet Udbytte opnaaede. Det pinte mig meget, at jeg ikke kunde arbejde mig effektivt frem. Vel skaffede min Virksomhed i alle disse Aar Beskæftigelse til ca. 250 Mennesker daglig, men der burde dog ogsaa levnes mig Mulighed for en Smule Fortjeneste for mit Arbejde.

Vi arbejdede derfor i disse Aar energisk paa at faa en bedre Toldbeskyttelse overfor Udlandet gennem Handelsministeriets Industri-Udvalg af 1927. Desværre blev Tiden, hvor Muligheden herfor var inde, forpasset; store Dele af den danske Industri maatte finde sig i de elendige Kaar, vi havde at arbejde under.

Her skal blot nævnes, at vor Hovedartikel Skjorter til Kursen dengang kunde fabrikeres ca. 10 Kr. pr. Dusin billigere i Czechoslovakiet end herhjemme, og Toldbeskyttelsen er kun for kulørte Skjorter ca. 5 Kr. pr. Dusin og for hvide Skjorter ca. 2½ Kr. pr. Dusin. I Told af Stoffer betalte vi henholdsvis ca. 3 Kr. for Stof til kulørte Skjorter og ca. 1½ Kr. til hvide Skjorter, saaledes at den effektive Arbejdsbeskyttelse ved Told kun androg ca. 2 Kr. for 1 Dusin kulørte Skjorter og ca. 1 Kr. pr. Dusin for hvide Skjorter, hvilket i Forhold til Varens Værdi svarer til ca. 4 pCt. for kulørte Skjorter og 2 pCt. for hvide Skjorter, en meningsløs lille Beskyttelse i Forhold til mange andre Varers Beskyttelse, og kun ⅓ af den Beskyttelse, som f. Eks. Sverrig ydede sine Skjortefabrikker.

Det var derfor ikke saa underligt, at Kampen blev sværere og sværere. Udlandet savnede Afsætning og producerede billigere, næsten ene af alle laa Danmark aaben for Import til mægtige Dumping-Priser, som ødelagde den hjemlige Industris Muligheder. Stor var derfor min Angst for at skulle skuffe, ikke alene mine mange Venner men ogsaa de Vareleverandører, der i disse Aar, trods den dermed forbundne Risiko, bevarede fuld Tillid til mig, en Tillid, som disse Firmaer nu heldigvis med Glæde kan se tilbage paa, og jeg sige Tak for.

Hermed slutter jeg Afsnittet „ti svære Aar“, der dog trods al Kamp og Modgang blev lærerige for mig, og jeg kan gaa over til det sidste Kapitel:

5 lyse Aar 1931-1936

Disse Aar burde egentlig føres to Maaneder tilbage, idet Firmaets 20 Aars Fødselsdag oprandt under lyse og opadgaaende Tider for dansk Industri.

Den afgørende Bedring i Situationen indtraadte i September 1931, da England gik fra Guldet, og Danmark som bekendt fulgte med.

Valuta-Centralen blev det faste Bolværk, som dansk Industri havde manglet mod den ødelæggende ulige Konkurrence og Udlandets Dumping-Priser.

Kronens Devaluering til ca. det halve umuliggjorde forøvrigt al Dumping derved, at den udenlandske Arbejds løn kom op paa samme Niveau som den danske.

Nu fulgte Aar med stigende Arbejdslyst og Arbejdsglæde, alt eftersom Efterspørgslen efter vore Fabrikata steg og steg.

Navnet „Danbrit“, som jeg - nogle Aar før Valuta-Centralens Oprettelse - havde indregistreret som Betegnelse for danske Skjorter syet af engelske Stoffer, fik overalt en særlig god Klang.

Selvom Valuta-Centralen bragte os Skuffelser paa visse Omraader, bl. a. paa vor Import af Flipper og andre Herre-Artikler, blev disse Skuffelser dog fuldtud opvejet ved Stigningen i vor Skjorte-Fabrikation.

I 1932 var jeg saa heldig at kunne leje en Etage til i Ejendommen paa 1400 Kvadrat Alen. Her installerede jeg yderligere 60 elektriske Symaskiner, saa der blev Plads til det dobbelte Antal Syersker og Strygersker, og med dette Ny-Anlæg var vi i Stand til helt ud at kunne tilfredsstille den voldsomme Efterspørgsel.

Med Glæde noterer jeg, at Omsætningen i 1932-1935 støt er steget fra Aar til Aar; i 1935 var den 63 pCt. større end i 1931, trods en stor Nedgang i Import-Artikler. Det er den livlige Efterspørgsel efter „Danbrit“ Manchetskjorter og „Ilto“ Slips, der har bevirket den stigende Omsætning, og det er min Stolthed, at disse vore Fabrikata af Kunderne omtales med den allerstørste Beundring og Respekt. Dommen lyder, at vi paa disse Felter fuldtud kan hævde os mellem det bedste af det bedste.

En stærk Stigning i Omsætningen kræver naturligvis ogsaa større Udgifter og tilsvarende større Driftskapital. Alene i 1932 maatte jeg anskaffe for over 60,000 Kroner nye Maskiner. Selvom saadanne Udgifter ikke straks hjælper paa Likviditeten, har vi dog den Glæde gennem den forøgede Produktion at finde en Rentabilitet, der var stærkt savnet i de ti svære Aar.

Under sunde, stabile Forhold er Laanet hos Erhvervenes Laanefond

betalt, ligesom de $\frac{2}{3}$ Dele af Statslaanet er tilbagebetalt. Derfor haaber jeg, at jeg i de Aar, der kommer, maa faa en lettere økonomisk Arbejdsfred, saa jeg med Tiden kan have den Glæde at kunne aflevere hele Virksomheden vel konsolideret til næste Generation.

Kan dette lykkes mig, saa har jeg faaet rigelig Løn for det Slid og de Bryderier, jeg har haft.

Drivfjederen har for mig i disse indholdsrige Aar altid været Glæden over Arbejdet - Glæden over at have kunnet klare Modgangens Skærmen mest af alt Glæden over, at min Virksomhed har været et godt og vellidt Arbejdssted i en lang Aarrække for et Par Hundrede Funktionærer og Arbejdere. I Aar er vi oppe paa over 300 Medarbejdere. Et smukt Resultat i 25 Aar!

Jeg takker -

først og fremmest alle mine trofaste Medhjælpere fra de Ledende til de Yngste for godt Arbejde i Firmaets Interesse.

En speciel Tak retter jeg til alle Firmaets Rejsende for deres udmærkede Arbejde gennem Aarene. Uden dem var det næppe gaaet saa godt.

Min Broder, *Harry Torp*, der som Lagerchef i de senere Aar har gjort et stort og godt Stykke Arbejde, vaagen og interesseret, altid med Firmaets Tarv for Øje, bringer jeg min varmeste Tak. Ligesaa Tak til alle vore Afdelingsledere, der hver paa sin Plads har ydet vore Kunder den bedste Service og har gjort deres til at fremstille et første Klasses Fabrikat. En særlig Tak sender jeg her til Skjortefabrikkens mangeaarige Direktrice, Frk. *Corlin*, der i 23 lange Aar med Trofasthed og Energi har forestaaet Ledelsen af alle de mange Arbejdere paa Skjortefabrikkens Sy-Sale.

Til Slut bringer jeg min oprigtigste Tak til Firmaets Prokurist, Fru *Ester Hanberg*, der har haft det vanskelige Job efter at være forfremmet til Prokurist at skulle sørge for, at de nødvendige Penge var tilstede, naar de store Udbetalinger til Arbejdslønnere og Vareleverancer forestod. Det har ikke altid været lige let - ofte er Pengene først blevet fremtryllet lige i sidste Øjeblik - men altid har de været der, naar

de skulde bruges. Det har krævet Nerver og Slid, og det takker jeg Fru *Hanberg* for, men jeg ved, at hun, beskeden som hun er, vil sige: „Bring hellere denne Tak til vor store, dejlige Kundekreds, som altid har vist os saa megen Velvilje og Trofasthed, bring den til vore Leverandører og vore Bankforbindelser og alle de mange, mange andre, som har vist os Forstaaelse og Tillid!“

Jeg gør Fru *Hanbergs* Ord til mine. Min hjerteligste Tak til alle mine Venner og Medarbejdere gennem Aarene skal danne Afslutningen paa mine Betragtninger ved mit Firmas 25 Aars Jubilæum.

„*Kun gennem Arbejde kan Sejr vindes!*“

Joh. L. Torp.

M E D A R B E J D E R E

Harry Torp

Disponent og Lagerchef

Fru Ester Hanberg
Firmaets Prokurist

Vilh. B. Ross

Repræsentant fra 15. Oktober 1917

F. C. Krüger

„De Danske Skjortefabrikker“. 1. Juni 1919

Leo Koppel

Repræsentant fra 18. December 1918

Kai Hansen

Repræsentant og Disponent for Slipsfabrikken
fra 15. August 1918

Karl M. Nilsson

Repræsentant fra 15. August 1919

L. Baaek Andersen

Repræsentant fra 1. Juni 1929

V. Scharff-Olsen

Repræsentant fra 1913 til 1921 og fra 1932

Carl C. Bach

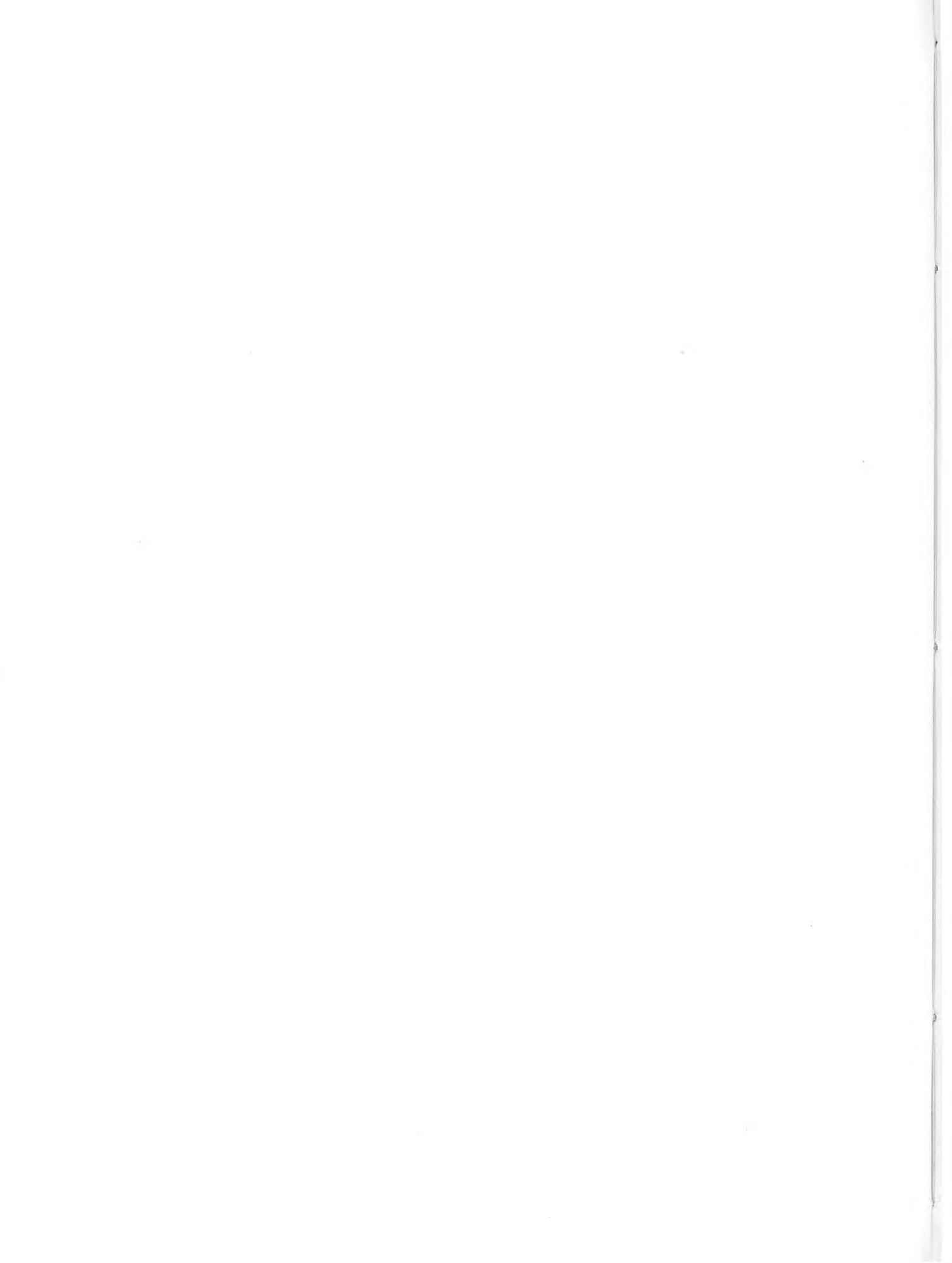
Repræsentant fra 1. Juli 1931

Erik Torp

Repræsentant fra 10. Oktober 1933

Fabriksbygningen

Blaagaardsgade 23, København N

Privat-Kontor

Bogholderiet

Prøveværelse

Her ekspederes Kunderne ved Lagerbesøg

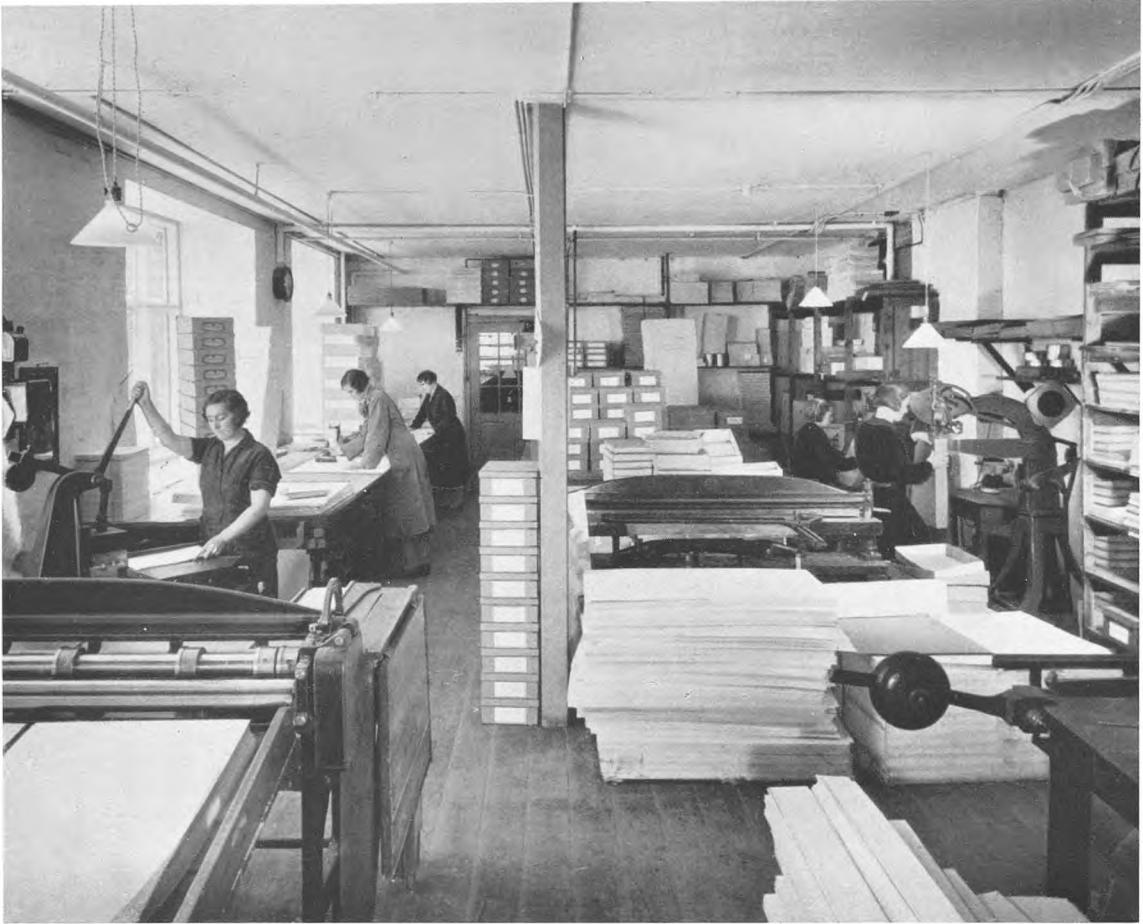
Lagerekspedition

En af de 9 Reolgader
paa Skjortelageret

Pakkeekspeditie

Æskefabrikken

Beskæftiger daglig 5 Personer med Fremstilling af
Slips- og Skjorteæsker til Virksomheden

Æskelageret

Naar Saisonen er inde, maa der være et rigeligt
Lager af færdige Æsker

Slipsfabrikken - „Tilskæeriet“

Paa Billedet ses et Hjørne af Stofreolen, hvor de ca. 600 Dessin i Slipsstoffer opbevares i hver sin Æske

Slipsfabrikken
Ekspedition og Indlevering fra Hjemmesyersker

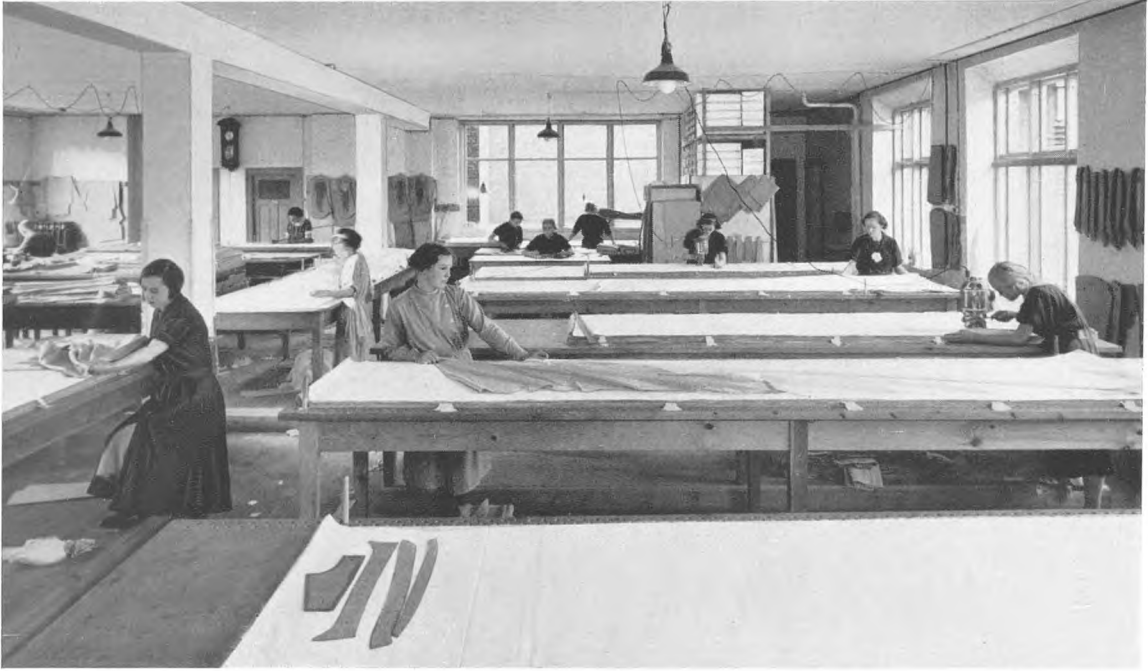
Den kendte „Danbrit“ Varevogn

SKJORTEFABRIKKEN

Et Hjørne af Stoflageret

Med hver Uges Englandsbaad hjemkommer i store
Baller gennemsnitlig ca. 2500 kg Skjortestoffer

Tilskærieriet

Stofferne oplægges først i flere Hundrede Lag
paa lange Oplægningsborde

Nærbillede af to af de
elektriske Rundknive
med hvilke de lange Længder fra Oplægningsbordene udskæres

Nærbillede af en af
Fabrikkens 3 Baandknive
der med Lethed skærer gennem 400 Lag Stof.

Tilskæreriet

Flipper og Halslinninger skæres med Haandkniive,
da disse skal passe nøjagtig i Mønstrene

Interiør

Højre Side af Sy-Salen i Stueetagen - Hver enkelt Syerske er Specialist og syr kun en bestemt Del

Interiør

Venstre Side af Sy-Salen i Stueetagen - Alle de mange elektr. Singer Maskiner syr hver 3500 Sting i Min.

Afdelingen for Specialmaskiner

Særlig findes her mange „Union Special“ 2 Naalsmaskiner, der hver syr 4000 Dobbelt-Sting i Min.

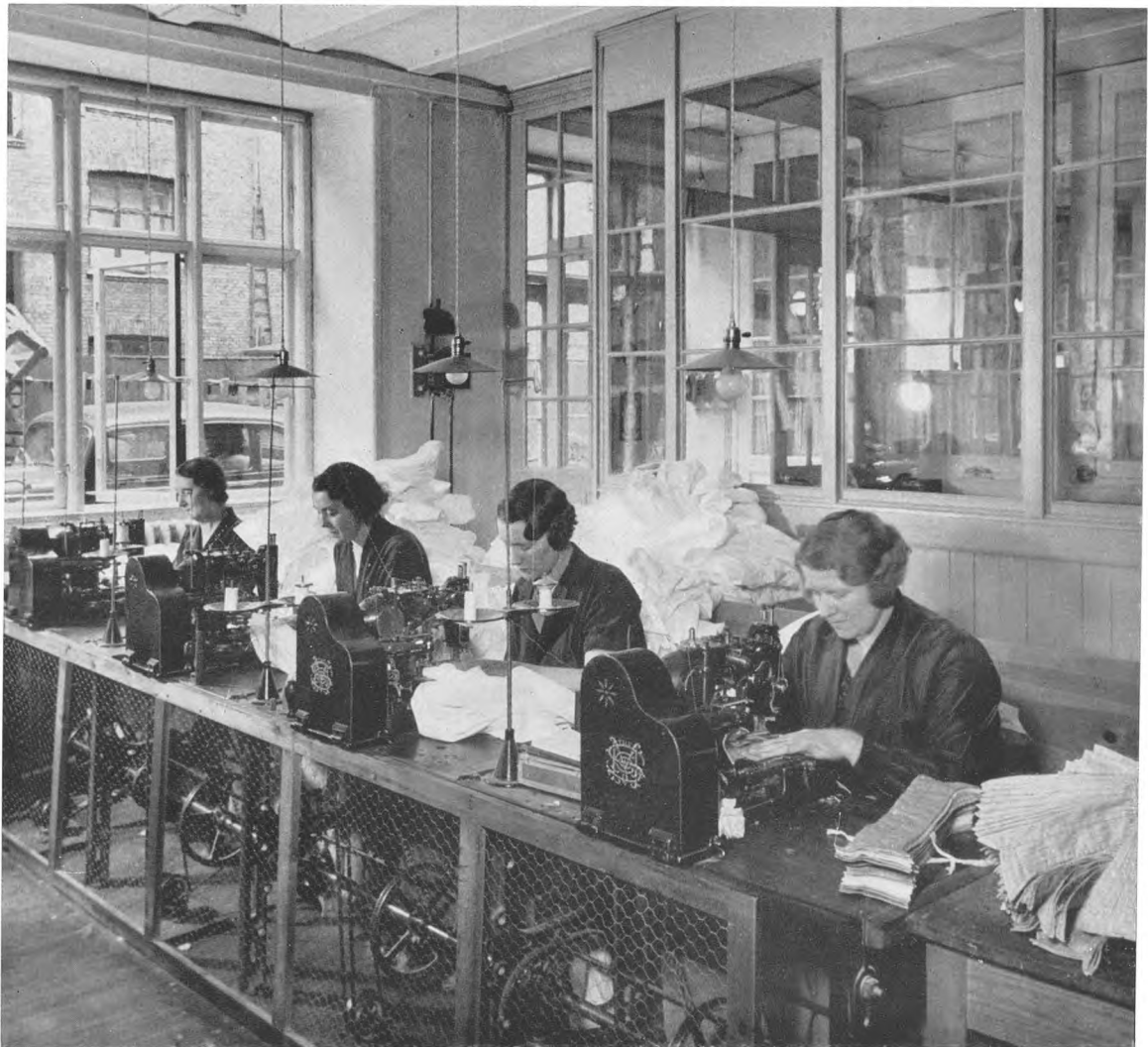
Interiør

fra Sy-Salen paa 4. Sal

Interiør

fra Sy-Salen paa 4. Sal

4 af de 7 Knaphulsmaskiner

En af disse Maskiner fremstiller normalt
paa 8 Timer ca. 4000 Knaphuller

Nærbillede af en
„Union Special“ 2 Naals Maskine
Alle „Danbrit“ Skjorter er syet med Dobbeltømme

Nærbillede af en
Singer Knaphuls Maskine

Nærbillede af en af de fire
Knappaasynings Maskiner
En Maskine paasyr daglig ca. 2200 Knapper

Strygeriet

Afdeling for Maskin-Strygning
Brystpresse-, Manchet- og Halslinnings-Presser

Et Hjørne af Strygeriet

Nærbillede af Brystpressen
Til det hvide Skjortebryst

Skjorterne pakkes
efter Strygningen

Maskinernes „Operations-Stue“

Firmaet har egen Montør til Vedligeholdelse
af de ca. 200 Maskiner

Fabrikens Personale
Fotograferet 18. September 1936

Firmaet Joh. L. Torp's

Varesalg var i de 24 afsluttede Regnskabsaar:

Kr. 36.911.446,66

Firmaet Joh. L. Torp

beskæftigede den 1. Juni 1936:

218 Personer paa Skjortefabrikken

48 Personer ved Kravat- og Hue-Fabrikation

4 Personer paa Æskefabrikken

10 Repræsentanter

5 Personer paa Kontoret

17 Personer paa Lager og Ekspedition

Ialt 302 Personer

WISSING & BINDSEIL

TELEGRAMADRESSE:
SPOOL
AB/AJ

KØBENHAVN · S
DALSLANDSGADE 11

TELEFON C 4678
POSTGIRO KONTO 898
22. Maj 1936.

Firma Joh. L. Torp,
K ø b e n h a v n .

I Henhold til Deres fremsatte
Ønske har vi Fornøjelsen at meddele Dem, at Deres
Køb af Sygarn hos os i 1935 var

28137600 Yards.

Med Højagtelse

Wissing & Bindseil

Skjortefabrikkens

daglige Forbrug er ca.:

4 Kilometers Skjortestof

Aarlig ca. 1 Million Meter

Fotografi og Arrangement :

Bloch & Claussen

Vesterport

x

Tryk :

Det Berlinske Bogtrykkeri

x

Omslag :

Andreasen & Lachmann

